سعد بن ابی وقاص (رضی الله عنه)

یاخود

تاریخ اسلامدن پارلاق بر صحیفه

اثر

حلمی زاده : ابراهیم رفعت

عمر الفاروق رضی الله عنه حضرتلرینك زمان
خلافتلرنده اصحاب کزین ایله ایرانیلرك
عراقده‌کی قادسیه محاربه‌سنی حاکیدر

معارف نظارت جلیله‌سنك ۱۶۵ نومرولی فی ۲ محرم
سنه ۳۱۷ وفی ۱ مایس سنه ۳۱۵ تاریخلی رخصتیله
(ترجمان حقیقت) مطبعه‌سنده طبع اولنمشدر

استانبول

۱۳۱۷

[illegible]

[illegible]

[illegible]

سعد بن ابی وقاص (رضی الله عنه)

یاخود

تاریخ اسلامدن پارلاق بر صحیفه

اثر

حلمی زاده : ابراهیم رفعت

عمر الفاروق رضی الله عنه حضرتلرینک زمان
خلافتلرنده اصحاب کزین ایله ایرانیلرک
عراقده‌کی قادسیه محاربه‌سنی حاکیدر

معارف نظارت جلیله‌سنک ۱۶۵ نومرولی فی ۲ محرم
سنه ۳۱۷ وفی ۱ مایس سنه ۳۱۵ تاریخلی رخصتیله
(ترجمان حقیقت) مطبعه‌سنده طبع اولنمشدر

استانبول

۱۳۱۷

برقاچ سوز

تاریخ اسلامك ستونلرینی قاریشدیرمش اولسه‌ق انظار امته عرض اولنه‌جق یوزلرجه خاطره‌لره تصادف ایدرزکه یادعظمتی امم اسلامیه ایچون عین شرفدر . مثلا بونلردن (سعد بن ابی وقاص) رضی الله عنه حضرتلرینك عراقده‌كی قادسیه محاربه‌سی اویله قولایجه تاریخ صحیفه‌لرنده اونوتیله‌جق برشی می‌در . هم نه‌دن محو اولوب كیتسون‌ده اسلامیتك بوشرفلی خاطره‌سنی طاتلی طاتلی اوقومیه‌لم ! او شانلی مظفریت او علوی مهابت كه اوقویانلرك توكلری اورپه‌ریر ووجودلرنده برحس معنوی طویارلر اغلامامق قابلمیدر . هم‌ده دقت اولنورسه نه درجه عادلانه محاربه ایتمشلر الك خونریز زمانلركده بیله حقانیت كوزه‌دلمش انسانیت نظر دقته آلنمشدر . بز بوبابده سوزی اوزاتمغه لزوم كورمه‌دك . تقدیر ماهیته ارباب مطالعه‌یی حكم نصب ایله‌دك كوره‌جكسكزكه بودهشتلی محاربه مسلمانلرك اصول ادارهٔ حربیه‌سیله حقوق دوله رعایتلرینه برنمونه‌در .

کتابمز عشقدن سودادن بحث ایتمز عادتا بر اخلاق درسی ویرر . اثرمك شو عصر کمالات پروری‌یه تصادف ایدیشی بیوك شرفلردندر . همان جناب حق پادشاهمز افندمز حضرتلرینی تختگاه معالیلرنده دائم بیورسون آمین .

حامی زاده

ابراهیم رفعت

اصحاب وقعه وطرفین قوماندانلری

عربلرك

سعد بن ابی وقاص	قوماندان عمومی
زهره بن عبدالله	مقدمة الجیشه
عبدالله بن المعتمر	صاغ جناحه
شرجیل بن السمط	صول جناحه
خلیفه بن خالد بن عرفطه	طلیعه‌لره
عاصم بن عمر التیمی	کذا
سواد بن مالك جرد	کذا
سلیمان بن ربیعة الباهلی	سواری قوماندانی
عمرو بن معدی کرب	« «
طلحة الاسدی	کشف قوللرینه
قعقاع	فرقه‌لره
قیس بن المکشوح	«
اشعث بن قیس	لوالره

عجملرك

رستم — قوماندان عمومی

جالینوس — مقدمة الجیشه

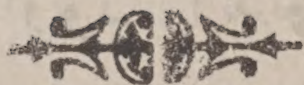
ذوالحاجب — صاغ جناحه

فیروزانی — صول جناحه

هرمز — فرقه‌لره

بندوان — لوالره

وسائره

قارئلریمزه بیلدیره‌جکمز بو قهرمان اکابر فقهـای اصحـابدن برذات محترمدر . پدرینـك اسمی (مالك) کنیه‌سی (ابی وقاصدر) . اون یدی یاشـنده اوله‌رق دین اسلامه داخل اولدی . بشنجی باباده نسب رسول اکرمه ملاقی اولور . فی سـبیل‌الله ایلك اوکجـه قان آقیدان بودر . جناب پیغمبرك یکرمی یدی محاربه‌سنك کافه‌سـنده حاضر بولنـدی . امرای حضرت نبویدن ایدی . مجاب‌الدعوه اولوب آتدیغی اوق اصابت ایتد- یکندن نشـانجیلق شرفنی احراز ایتمش ایدی . احـد محاربه‌سـنده بیك قدر اوق آتدیغی موثوقاً مرویدر . شمشیر جلادت‌دلاورانه‌سی ایله او زمانلر جزیرهٔ عربی تتره‌دن ابو وقاص حضرت عمر طرفـندن اوتوز سکز بیك کشیلك اردو ایله عراق اوزرینه‌سوق اولنمشیدی . اوکارینه نهر، دره، تپه هرنه کلورسه بی پروا اوله‌رق کچدیلر ، اشته عراق طرفلری بوقهرمان امتك صولت فدا کارانه‌سیله ایدیٔ اسـلامه کچدی . ضیای شـمشیر

جهادیله عراق کبی هنوز نور اسلامیتله منور اولمغه باشلایان
بر قطعه‌یی اڭ بیوك قهرمانلره فائق بر صورتده تتره‌ته‌رك
بیکلرجه مبارزلری زیر وزبر ایلدی . او زمان دنیانك
اڭ بیـوك دولتلرندن اولان ایرانك سردار مشهـوری
رستم که جسارتی دللرده داستان اولمش ایدی . حضرت
سعد اکا اصلا اهمیت ویرمیه‌رك اولوم دینلان او حیات
دشمنی او میدان قهرمانیده برایچم صو قدر نفسلرینه
کوچوك کوستردیلرده مهاجمات غضنفرانه‌سیله نام جلادت
اتسامنی مجاهدین نبی آره‌سنده طانتدیردی . بو قهرمان
شیردلك شجاعتی مزیت ذاتیه‌سی ایسه‌ده منسوب اولدقلری
دین مبینك ویردیکی جسارتله ایلروده مبشر اولدیغی امید
معنویلر هر زمان جانی فدایه حاضر قیلمش ایدی ،

فرس اردولرینك کثرتی عسکریله قیاس قبول ایتمیه‌جك
بر صورتده چوق ایکن نشـوهٔ مصاحبات رسول اکرم
ایله متلذذ اولدقلرندن کوکره‌مش ارسـلانلر کبی دشمنه
میدان اوقورلر ایدی . او زمان شمدیکی کبی (بوریزن)
اولمـدیغی جهتـله بلوکلرك فرقه‌لرك حرکات ومهاجماتی
(الله اکبر) دمدمهٔ قدسیتیله بیلدیریلور ایدی ؛

نه علوی اشارت ! مبالغه‌جیلقلری جهتیله اردولرده

رستمی و دیکر قوماندانلرینی کوکلره قدر چیقارتان فرسلیلرك سعد حضرتلرندن درس انتباهی الهرق نجد قاهرۂ اسلامیه‌نك نه دیمك اولدیغنی اکلامشلردر. شجاعت مکانت قلب مکارم اخلاق عدل وطلاقت لسان ایله متصف بر سردار فصاحت بیان ایدی. آز عسکرله فرس حدودی پیشکاهنه قدر کیده‌رك رفع لوای مظفریت ایتمسی بیوکلکنه دلیلدر.

دورنده فن حربده‌کی اقتداری قادسیه محاربه‌سنده‌کی انتظام پرورلکی اثبات ایدییور. هم معیت عالیلرنده اولان اردونك معنویاتی مکملیتجه مادیاتنه فائق کلمشدر. چونکه موجود عساکرك جمله‌سی قلب واحد اوزره اولوب هپسنك مقصدی اعلای کلمة اللهدر. عدالت، رأفت، شجاعت، یوزلرنده لمعان ایدییور ایدی. بویله بر فرقۂ عالیه‌نك همیشه غالب کله‌جکلری طبیعیدر. اثنای حربده حضرت سعدك یاننه عزت نفس لذائذ حیاتیه کبی نفس الامرده انسان کاملره یاقشمیان احوال اوغرامازده سیالۂ برقیه مثللو صواعق بسالتیله دشمنك قلبکاهنه هجوم ایدردی. هر بریسی حضور حضرت نبیده بولنمش والتفات جهان درجات جناب پیغمبری‌یه

نائل اولمش بر ، قهرمان ایدی . بر کره مجلس رسول اکرمی کوزلری اوکنه کتوردیلرمی اغلایه اغلایه معرکه یه قوشارق کویا فردوس اعلایه اتیلیورلر ایمش ظن اولنور ایدی . اوتوز سکز بیك کشیلك بر قوتله یوز یکرمی بیك کشیلك منتظم بر فرس اردوسنه قارشو میدان اوقیوبده شهامت اسلامیه نك بر مقدمهٔ کبراسنی کوسترمسی الك بیوك مبارزلره غبطه رسان اوله جق قهرمانلقلردندر .

ذات اقدس پیغمبریدن اقتباس ایلدیکی پارلاق تصورلر علوی فکرلر کندیسنی بیوك موقعلره نائل ایلدی . میدان حربده قارشوسنده طوران سباع وحشته قارشو معیتنده کی حمیتلی عسکریله ابراز ایلدیکی فدا کارلقلر دهشتلی بر درس انتباه ویردی . نظری تماشای اجلال خلقته معطوف اولمغله برابر مقصدی اورته لنی داهیهٔ ارتداددن قورتارمق ایدی . عائله سنی ، نفسنی ، اقبالنی مقدس وطن ودینی اغورنده فدا ایدرك اوکنه کلان طاغلری ، طاشلری کچه رك خارقه لر ابرازیله شان اسلامیتك ترقیسنه خدمت ایلدی . عسکری ایچنده فضائل اخلاق عمومیتله منتشر اولدیغندن هیچ بریسنك

فكرندن منفعت دنيلان كيفيت بچميوردى . سوابق عظمتى ياد ايتديرەجك ايشلرى پك چوقدر .

خون حميتى هر زمان معجزات قدرتدن معدود اعاظم اصحابى نزدينه آلمش ايدى . داعيهٔ تفوق وطرفدارئ نفس اماره مثللو طبايع نابجادن برى ايدى . وقعه‌سى تاريخ اسلاميتك بيكلرجه خاطرەلرينه نمونهٔ امثال اولور . وحافظهٔ اسلامدن زائل اولمزده منهاج هدا كبى نظرِ امتده نشر ضياى توحيد ايدر . سوزلرى ايزلرى وهر بر ايشلرى ترقئ مدنيت اسلاميه ايچون بر واسطهٔ عظمى اولەبيلور . نظر حكيمانه‌سى فيوض قدرتدن استفاده ايدەرك الك بيوك امورى حل ايدر . وسيف صارم عدليله انسانيت دشمنلرينى يرلره سرردى . الحاصل وجود عاليلرى افكار حكمتك وشئون عدلك برمثال ذى حياتيدر . اويله اعتبارى شيلرله تزيين ذات ايتمامشلردر . عند مجتهدانه‌لرنده مقبول اولان برشى وار ايسه اوده فضائل مكسوبه اصحابى ايدى . گويا جناب حق ترتيب خلايقده حضرت سعدى الك برنجى سردارلر وخادم انسانيت صرەسنده يراتمشده بو ميدان مبارزەده امتحان ايدييور ظن اولنوردى . طاغلر

طبیانه میان غیرت شیرانه‌سندن اوصحراالرطار کلمش اوللی درکه فاتحهٔ شجاعتیله افکار عمومیلری ایجاباتندن اوله‌رق دها نیجه نیجه فتوحاته نائل اولمشلردر . پیشگاه عزمنده سد ممانعت چکمك ایسته‌ینلرك هیچ حکملری قالمامشدر . بر یاندن کلمات رسول اللهك تأثیرات حقیقیه‌سی وبر یاندنده پایداریٔ دین مبین ایچون فتوحات جویانه‌ده بولنمسی قلبلرینه اول درجه قوت ویرمشدرکه کمسه‌یه کوز آچد‌یرمامشلر ودشمنلرینك پای ثباتی تزلزله اوغراته‌رق لوای مظفریت اسلامیتی منهاج خدا مثالی دیکمشلردر .

اصحاب شوراذن بریسی‌ده (ابو وقاص) حضرتلریدر . حین محاربه‌ده اوکوز سوریسنه کیرمش آرسلانلر کبی دشمنی قهر وتنکیل ایلدیلر . پدرینی اغور میامن موفور جناب پیغمبریده فدا ایتمشدر . همتیله چوق کمسه‌لر دین مبین اسلامه داخل اولدیلر . حضرت عمر وعثمان رضی الله عنهمادن مقدم بر چوق مهام اموروده استخدام اولنمش ایدی . ایکی یوز یتمش قدر حدیث شریف روایت ایلمشدر . کندیسندن دخی اصحاب کرام حضراتی نقل ایلدیلر . کوفه‌یی بنا ایدن وممالك کسری‌یی فتح ایدن کندی اولمشدر . حضرت عثمانك شهادتندن صکره

كوشه‌نشين انزوا اوله‌رق عبادت ايله امرار حيات ايلمدى.
خسته اولديغى زمان جناب پيغمبر كنديلرينى زيارته
كلمشلر ايدى .

(ابن ابى وقاص) اللرينى قالديره‌رق (ياربى بكا
عمر احسان ايله ايكى كوچك اوغلوم واردر بيوسون)
بيورديلر : واقعا مرضدن افاقت بوله‌رق يكرمى سنه
دها معمر اولمشلردر . يتمش يدى ياشنده هجرتك اللى
بشنجى سنه‌سى مدينهٔ منوره‌يه اون ميل مسافه‌ده وارسهٔ
حيات فانى اولمشلردر . جسد مباركلرى مدينهٔ منوره‌يه
نقل اولنه‌رق بالجمله اصحاب وازواج مطهرات حجره‌لرنده
اولدقلرى حالده مدينه واليسى مروان ابن الحكم طرفندن
جنازه نمازى قيلديرلمشدر .

جنازه‌سى ازواج مطهراتك حجرهٔ سعادتلرى
اوكندن كچرايكن حضرت عايشه رضى الله عنهانك امريله
كذركاهده طورديله‌رق جمله‌سى صلاة جنازه‌يى ادا
ايلمشلردر . بوحاله اعتراض ايدنلر بولنمش ايسه‌ده
حضرت عايشه سز بيلمزميسكز حضرت رسول الله
سهل ابن بيضانك جنازه نمازينى مسجدده قيلديردى
بيورمشلردر .

حضرت انس دیيورکه برکون بعض اصحاب ایله مواجهۀ نبیده اوطوریيور ایدك جناب پیغمبر شمدی بورایه اهل جنت برذات کله‌جکدر بیوردی . بر وقت صوکره (ابو وقاص) کلمشدر . مخدوم صلابت موسوملرینه « اوغلم ! سن هرشیئی قناعت ایله طلب ایت : قناعتی اولمیانك مالی کندیسنی غنی ایلمز . » بیوررلر ایمش « اخلاق جمیله وصافیت وجدانه مالك اولمیان آدملر معناً حقوق انسانیتدن ساقطدر . . »

« سعادت مستریح القلب اولمق وکیمسه‌نك حقوق مشروعه‌سنه تجاوز ایتمامکله اولور . » جمل عارفانه‌سنی ذات عرفانپناهیلرینه اسناد ایدییورلر .

حرکات وسکناتی اثنای حربده‌کی سوزلری بزجه اصول حربیه وحقوق دوله پك بیوك بر زمین عددر . برکره حضرت عمرك نطقنی اوقوییکز ! برده عجملرك قوماندانی رستملك ایلچی صفتیله دعوت ایدوب کوروشدیکی عربلرك جوابلرینی نظر دقته آلکز کوره‌جکسکزکه : اسلامیت منفعت شخصیه وجلب امواله وسیله اولمق ایچون تأسیس اولنمش بردین دکلدر . ساده مسلمانلرك دکل بتون عالم انسانیتك منافعنی وحقوقنی تأمین ایله

هر کسی مشروعیت دائره‌سنده مساواته دعوت ایتمك اك برنجی اساسندندر .

ای دقت ایدیکز ! اسلام اردوسنده هیچ حقسزلق وقورقو کوره‌میه‌جکسکز ؛ چونکه : منسوب اولدقلری دین مبینه اول درجه محکم ایناتمشلردرکه اونك احکام جلیله‌سی اوغورنده فدای جان ایتمك کندیلرنجه اهمیتدن عاریدر . شهادت عادتا نفسلرینه روح ثانی کبیدر . اك خونریز محاربه‌لرده بیله خصملرینه قارشو بی‌پروا طاورانیورلر ؛ چونکه : مقصدلری منفعت دنیویه‌دن مجرددر .

بر عسکرکه پیغمبرلری : مفخر موجودات ؛ کتابلری : اعدل قوانین اولان قرآن شریف ؛ خلیفه‌لری : عدالك هیکل مجسمی جناب عمرالفاروق ، سردارلری محدث ، فقیه ، شجیع مبارز اوصاف جلیله‌سنی حائز سعد بن ابی وقاص ، اشارتلری : تکبیر ، کذرکاهلری ، شعلهٔ توحید ، مقصدلری ، اعلای کلمة الله ، امیدلری ، معنویات ، ایشلری ، طوغریلق ، سلاحلری ، عدالت اولور ایسه نه‌دن قورقار ؟ اشته حضرت سعدك بو اردوسنده هپسی تکمیل ایدی .

— بو يله بر بيوك خاطره‌نك محو اولوب كيتمه‌سنه بردرلو وجدانمز قائل اولمديغندن جريان وقعه‌يي وطر-فلرندن صادر اولان حركاتي وايراد اولنسان نطقلري ومحاوره‌لريني اولديغي كبي لسانمزه نقل ايله قارئينه عرض ايلدك شويله‌كه :

اهل اسلامك عراق حواليسنده‌كي غلبه‌لري ايرانيلره تأثير ايلديكندن خبر وقعه‌سنده ايرانيلر غالب اولمش ايكن بينلرنده تحدث ايدن اختلافات مغلوبيت اخيره‌يي انتاج ايده‌جكندن بالاتفاق اهل اسلامدن انتقام الملري ايچون اهالي طرفندن رستم ايله فيروزانه بيلديرلدي . بونلر اتفاق ايله مسلمانلردن انتقامه تشبث ايتملري ضمننده فرس شاهي يزدجرد طرفندن و يريلان امر اوزرينه جسيم اردولر ترتيب وحيره ايله انبار طرفلرينه سوق ايلديلر . مدينهٔ منوره‌ده خلافت نشين علويت اولان حضرت عمر ايرانيلرك بو حركات حربيه وتشبثات مهمه-لرندن خبر الير المز . درحال مجاهدين مسلميني طوپلايوب — حضرت علي المرتضي‌يي بالتوكيل فرسلرك اوزرينه كيتمسني قصد ايلمش ايدي . حضرت خليفه‌نك دارا-لخلافتدن آيرلمسني تجويز ايتميان اصحاب حضرت عثمان

واسطه‌سیله حضرت عمرك قالمسی ایچون عرض اولنمسنی مناسب كوردیلر . ولدی‌العرض جناب خلیفه آرای مذكوره‌یی قبول ایلدیكندن سعد بن ابی وقاص حضرتلرینی عراق اردوسی اوزرینه عموم قوماندان نصب وتعیین ایلدی . سعد حضرتلری اوصره‌ده هوازن صدقاتنه مأمور ایدیلر . اوراده دكل ایدی . خلیفه‌نك امریله مدینهٔ منوره‌یه جلب اولنمشدر .

حضرت عمر رضی الله عنه طلحه‌یی مقدمه‌یه عبدالرحمن بن عوف ایله زبیر بن عوامی جناحینه تعیین بیورمشلر ایدی . جناب خلیفه عمومی عسكر قوماندان بسالت عنوانی اولان حضرت سعدی تعیین بیوردقلری وقت مشار الیهه قارشو آتیده‌كی خطبهٔ بلیغه‌یی ایراد ایلمشلردر .

ای سعد ! رسول اكرمه مناسبت وقرابتك ، سنی مغرور ایتمه‌سین ؛ حق تعالی حضرتلری سیئه‌یی سیئه ایله محو ایتمز ؛ انجق سیئه‌یی حسنه محو ایدر . هیچ بر كمسه‌نك دركاه حقه اطاعتندن بشقه برصورتله نسبتی یوقدر . دین الهیده ، خلقك هپسی مساوات اوزره‌درلر . الله جمله‌نك ربیسی ؛ ناس هپ الله‌ك قوللریدر . ناس

حسن عاقبتله تفاضل ونزد اللهیده‌کی طاعتلرینه ادراك ایدرلر .

حضرت پیغمبردن كوردیكك امرلره نظر واول امری التزام ایله ، هر حالده صبره ملازمتی اختیار ایتمليسين ، عابدی تخریب ایتمه ، غالب كلور ایسه‌ك غدارانه معاهده عقدینه قالقشمه ؛ امان دیه‌رك عرض انقیاد ایده‌نه قلنج یوقدر ؟

لسان شریف خلیفه‌دن مؤثر برصورتده ایراداولنوب هر بر جمله‌سی اسلامیتك زمین عدلنه برنمونه اولان بو نطق حضرت سعد ایله اوراده بولنان عسكرك جگرگاه شجاعت اكتناهنه تأثیر ایلدی . معسكرده تجمع ایتمش اولان درت بیك نفر غزاة كرامی سعدك رفاقتنه ویره‌رك هپسنی یوله چیقاردی . متعاقباً ایكی بیك یمنی و براولقدر دخی نجد عسكرینی سوق ایلدیكه سعده توفیق ایلدكلری عسكرك جمله‌سی سكز بیك نفردن وعراقده امرای اسلامیه‌دن (مثنی) معیتنده طوپلانان مجاهدین دخی او مقدارده ایدی . خلیفه‌نك كوندردیكی عسكر ایچنده چوق مشاهیر وار ایدی .

حمیضه بن نعمان بارق ، عمر بن معدی كرب ، ابو

سبره بن ابی رهم مذحج ، یزید بن الحرث عذره ،
جنب وسلیه ، بشر بن عبدالله الهلالی ، قیس عیلان
حصین بن نمر ومعاویه بن خدیج (سکون وکنده)
قبائلندن مجتمع عسکر اوزرینه امیر ایدیلر . ابن ملجم
دخی بو عسکرده موجود ایدی . مثنی بن حارثه صوك
محاربه لرك برینده بر جریحه المشدی . سعد بن ابی
وقاص حضرتلری (زرود) نام محله واصل اولدقده
(مثنی) نك متأثراً وفات ایلدیکی خبر اسفنا کنی المغله
جمله‌ٔ محزون اولدیلر . (مثنی) نك عهده‌سندن منحل
اولان مأموریتی برادری (مهنی) یه توجیه اولندی .
مرحوم مشار الیه حین وفاتنده فراتك برو طرفنده
محاربه اولنمسنی (مهنی) یه توصیه ایلمش ایدی . کیفیت
سعد جانبندن حضرت خلیفه‌یه عرض اولندقده اولوجهله
حرکت اولنمسی امر اولندی . حضرت سعد (سیراف) نام
محله واصل اولدقلری زمان (اشعث بن قیس) بیك
یدی یوز نفرله کلوب ملاقات ایلدی . عساکر موجوده
اوتوز بیك نفردن زیاده‌یه بالغ اولدی . اردو ایچنده
طقسان طقوز نفر اصحاب بدر واوچ نفردن زیاده
بدیعة الرضوانده واوچیوز نفردن زیاده فتح مکه‌ده حاضر

بولنمش اصحاب ویدی یوز قدر ابناء اصحاب موجود ایدی .

سیرافده عسکرك تعبیه سیله تنظیمنه تشبث اولنوب هر فرقه اوزرینه قدملی بر امیر ، هر اون نفره بر عریف (اون باشی) تعیین بیورلدی ، لوالر امرا یدینه اعطا ایدلدی . اردوی اسلامك طلیعه وجناحین وساقه سی واحتیاطی ترتیب وتقسیم ایله اصحاب کرامدن و بنی تمیم قبیله سندن زهرة بن عبدالله مقدمة الجیش اولمق اوزره اول باول عذیبه کوندرلدی . صاغ جناحه عبدالله بن المعتمر ؛ صول جناحه شرجبل بن سمط وخلیفه بن خالد بن عرفطه ؛ طلیعه لره عاصم بن عمر التمیمی وسواد بن مالك ، جرداتلولر اوزرینه سلمان بن ربیعة الباهلی مأمور اولدیلر . بوندن صکره سرعسکر مشار الیه اردوی اسلامی الوب مهنی نلك دلالتیله سیرافدن حرکت وعذیب نام موقعه وبعده قادسیه ده عتیق ایله خندق اراسنده واقع کوپرینك حذاسنه نزول ایتدیلر . زهره رضی الله رفاقتنده کی عسکرله اطراف وا کنافه آقین صالمغه باشلادی .

وبکر بن عبد الله اللیثی معیتیله برسریه (حیره طر- فلرینه کوندرلدی . (حیره ایسه مؤخراً ینه ایرانیلرك

يه استيلالرينه كچمش واوراده برمرزبان اقامه اولنمشيدى.
بكرك ورودى ومرزبانك قز قرنداشنى نامزديله زفاف
ايچون كتوردكلرى بر زمانه تصادف ايدرك بونك ايچون
شعشعه لى دوكون ياپلمقده وعروسه اوتوز قدر نسوان
ويوز قدر توابع ايله كتورلمكده ايدى ، بكر بونلرك
هپسنى جهاز واموال موجوده ايله چويروب سعدك يانته
كوتوردى . واموال مذكوره بين المسلمين اغتنام
اولندى) .

سعد حضرتلرى قادسيه ده ترتيب ايتديكى مفرزه لرله
كسكر وانبار اوالرينه سريه لر ارساليله طرف طرف آقينلر
اجرا اولنيور ايدى . عساكر مسلمينك حركات حاضره سى
حيره وفرات اره سنى استيلا ايتمكده وتجاوزات وقت
وقت توسع ايلمكده اولديغى خبرى فرس شاهى يزد
جرده بالغ اولدقده مشار اليه اهل اسلامك منع تجاوز -
لرينه اقدام ايتمسى ايچون رستمه امر ويردى ايسه ده
رستم مركز حكومتدن آيرلمق استمديكندن كندوسنك
مداينده قالمسنى وجالينوسك سردارلقله عزيمتنى عرض
ايتمش ايدى . يزد جرد « البته كيده جكك ديو اصرار
و برجسيم اردو ايله رستمى يوله چيقاردى ، سردار

مرقوم کیده‌رك ساباط نام موقعی معسكر اتخاذ ایتدی .
سعد كيفيتی خلیفه حضرتلرینه عرض ایتدکده مشار الیه
سعده دشمنك حالی سنی قورقتمسون ؛ جناب حقدن
استعانه وتوكلده ثبات ایتملیسین » دیو جواب تحریر ایله
برابر رجال مسلمیندن برقاچ ذاتك یزد جردی اول امرده
دینه دعوت ایتمك اوزره مداینه ارسالنی امر ایتدی .

سعد نعمان بن مقرن ، قیس بن زراره : فرات بن
حیان ، عاصم بن عمرو ، عمرو بن معدی كرب ، مغیره
بن شعبه ؛ مهنی بن حارث حضراتنی بالانتخاب بركره وجه
وجیه شرعی اوزره یزد جرده سفارتله مداینه كوندردی .
مشار الیهم رستمك یاننه اوغرامقسزین طوغریجه مداینه
كیتدیلر ،

ورودلرینی یزد جرده خبر ویردیلر . یزد جرد
رستمی ساباطدن جلب ایله وزراسنی جمع وكیفیتی استشاره‌یه
وضع ایتدكدن صكره سفرای مشار الیهمی حضورینه
استه‌یوب ترجمان واسطه‌سیله :

« عزیمتكزه سبب وسزی بلادمزه غزایه حریص
ایدن نه‌در ؟ بزم مركز سلطنتجه‌یوز كوسترن مشغولیتمز
كبی حاللرمی سزه بوجسارتی ویردی ؟ » دیدكده نعمان

بن مقرن کندوسی جواب ویرمك ایچون ارقداشلرندن رخصت الدقدن صکره یزد جرده خطاباً :

« جناب حق بزه مرحمت بیووروب بر پیغمبر کوندردی که او پیغمبر ذیشان بزلره خیرایشلمکی وشردن احتراز ایتمکی امر ایدرایدی ، نبوتنی تصدیق واوامرینه اجابتله دنیا و آخرتك خیریله موعود اولدق . اقوام عربدن بعضلری اجابت و بعضلری مخالفت کوستردی . بولندیغمز دین مبین دائره سنه داخل اولانلر ایکی قسم ایدی . بر قسمی طوعاً ودیکر قسمی کرهاً او دائره یه داخل اولدیلر . طوعاً دخول ایدنلرك شرف وافتخارلری آرتدی . کرهاً دین اسلامی قبول ایدنلر کاشکی دها مقدم طائعاً مسلمان اولسه ایدك دیه رك سابقین اسلام اولانلره صوکره دن غبطه ایلدیلر . رسول اکرمك شرعشریف اوزرینه اجتماع ایله کتیردیکی احکامك فضلنی بیلدك . صکره بزی ولی ایدن امتلرله غزا و آنلری انصافه دعوت ایتمکه مأمور اولدق . ایمدی سزی دین اسلامه دعوت ایدیورز . ممانعت کوستردیککز حالده اهون اولان جزیه‌یی قبول ایتملیسکز . جزیه‌یی ده قبول ایتمز ایسه‌کز محاربه ایده‌جکز .

یزدجرد — « بر یوزنده سزدن دها زیاده شقی وعددجه آز بر امت بیلهمم . سزك اموریکزده نواحی اهالیسی کفایت ایدر ومعیشتکز انلر واسطه‌سیله تسویه ایدیلور ایدی . فرس علیهنده قیامه طمع ایتمز ایدیکز . اگر بو معامله‌لر احتیاجکزدن نشئت ایده‌یور ایسه سزه یه‌جك وکیه‌جك ویره‌لم اوزریکزه رفق ایله معامله ایدر بر والی تعیین ایده‌لم‌ده شو خیال خامدن کچیکز » .

قیس بن زراه یزدجرده خطاباً :

« شو کوردیکك ذوات اشراف عربدر . اشراف اشرافدن اوتانیر بن سنکله مکالمه ایده‌یم‌ده بونلر شاهد اولسونلر » دیدکدن صکره عربلرك حاللری دیدیکك کبی بلکه بتر ایدی . دنیاده هیچ برحال ایچون بقا ممکن اوله‌ماز . جناب حق مرحمتیله کوندردیکی نبی عالیشان سایه‌سنده او حاللر هپ احسن حاله تحول ایتدی . سزك ایچون شمدی بشقه سوز سویلمکه لزوم یوقدر . یا دین ! یا جزیه یا قلیج ! والا باشنلك چاره‌سنی آره .

یزدجرد — « اگر بندن مقدمکی شاهلرك بریسی ایلچی‌یی اولدیرمش اولسه ایدی . بوکون بن سزی اولدیرور ایدم » سویلدکدن صکره بر زنبیل طپراق

کتیردوب — « الك بیوککز کیم ایسه بونی یوکلنوب آمریکزه کتورسونلر — دیدی .

عاصم بن عمرو « بیوکاری بنم » دیه‌رك زنبیلی آلوب عودت ایتدیلر ؛ سعدك یانته واردقلرنده عاصم « مژده جناب حق ارض ایرانك طپراغنی بزه ویردی » سویلمشدر .

عاصم یزدجردك حضورنده زنبیلی یوکلنیرکن .

یزدجرد « بونلرك بیوکاری نه قدر احمق اولدیغنی کوره‌یورمسین » .

رستم — « خیر ؛ آنلر احمق دکل؛ چوق عقللیدره بونکله حسن تفأل ایده‌یورلر » . سفیرلر قادسیه‌یه عودت ایتدکدن صکره رستم دخی ساباطه دوندی ومجاهدین‌دن هر طرفه سریه‌لر آچلمقله آقینك ارقه‌سی کسلدی ،

رستم — « قوماندانسی آلتنده تجمع ایدن یوز یکرمی بیك عسکر واوتوز اوچ عدد فیلی ترتیبه وضع ایله قرق عسکرله جالینوسی مقدمه‌یه تعیین ایتدی . ساقه‌یه یکرمی بیك نفرله صاغ جناحه هرمزانی ، صول جناحه مهران بن بهرامی قوماندان نصب ایدرك فیللرك اون سکزی قلبده وقصوری جناحینده بولنمغی تنسیب وامر

ایلدی . لکن رستم علم نجومده ماهر اولدیغی جهتله اشکال فلکیه جه عربك طالعی مسعود وعجمك منحوس اولدیغی وبو معامله ایران دولتنك نهایتنه سببیت ویره جکنی استدلال ایدرك اپاق سورومکده ایدی .

بناءً علیه ساباطدن حرکتیله قادسیه یه وصولی آره سنده التی آی مدت کچدی . جالینوس دخی علم نجومه آشنا اولوب رستم ساباط کوپریسندن کچر ایکن ایکیسی ملاقی اولدقلری اووقت شو محاربه یی تقبیح ورستمی مؤاخذه ایله کوره یورم ،

« نه چاره که امره اطاعت مجبوریتی بنی چکه چکه او تهلکه یه کوتوره یور » دیدی . شاه نزدنده کی برادرینه یازدیغی بر مکتوبده :

« نیتم قوم عربك طالعی سعادتدن نحوسته دونجه یه قدر مدافعه ایله وقت کچورمك ایدی . حیفا که بوندن صکره شاه بنم یوزیمی کورمیه جك بویوقوشك نهایتنده پك تهلکه لی بر اوچورم کورینه یور رستم رفاقتنده کی اردولرله برابر اوچورمه طوغری سوق اولنه یور . اووزومده کی زره بکا کفن وقادسیه نك طپراغی شمدی مدفن اوله جقدر . سن شاهك خدمتندن آیریلوبده انی

یالکز براقه ، زیرا ساسانیان خاندانک اندن بشقه یادکاری قالمدی . نم سرعسکرلکم زماننده او خاندانک رایت اقبالنک منکوس اولدیغنه آغلایه اغلایه کوزیمی قپایه جغم » کبی حزین حزین سوزلر مندرج ایدی .

— رستمک ساحهٔ خیالنده هر درلو افکار مشوشه جولان ایدوب کوزنی یومدقجه مخوف رؤیالر کوره یور ، و کندوسی امیدسزلکله محزون و بو حال تأسفه تبعیتله دلخون اولدیغی حالده ساباطدن قادسیه یه کیده یور ایدی .

او اثناده عجملر بر مسلم اسیر ایدوک حضورینه کتیردیلر . مسلمی استنطاقه باشلدی .

رستم — نه ایچون کلدیکز بوراده ایشکز نه در ؟

مسلم — جناب حقک بزه وعد ایتدیکی یرلریکزی الکزدن المق ایچون کلمشز ایشمز بوندن عبارتدر .

رستم — اکر قتل اولنور ایسه کز ؟

مسلم — مقتول اولانمز جنته صاغ قالانمز سزه غلبه ایله ملککزه کیرر .

رستم — دیمک اوله یور که الله بزی سزه تسلیم ایتمشدر .

مسلم — سزی بزه تسلیم ایدن کوتو خویلریکزدر ،

رستم — شو اردونك جسامتنی کورییورمیسك ؟

مسلم — اوت کورییورم اطرافنده‌کی غلبه‌لکه مغرور اولمه‌لی وشونی بیلملی سکزکه مخلوق ایله اوغرا- شمیورسکز قضا وقدرله اوغراشیورسکز .

رستم — سن صاغ قاله‌جغندن امینمسین ؟

مسلم — بزم ایچون اولوم ایله حیات آره‌سنده فرق یوقدر . صداقت نامنه دین اوغرونده اولمك نه بیوك شرف اولدیغنی بز بیلوز . اکر سن بو محاربه‌ده مغلوب اولور ایسه‌ك !

رستم — کندی کندینه ! لکن بو عرب نه جسارتلی سویله‌یور بونلرك دینی حق اولمسه بوقدر سرت سویلمز ایدی . هم ده غلبه ایده‌جکلرندن امین دیرلر .

آشکاره — بقالم سن بویله سویله‌یورسك اما اوردوکزده بولنان دیکر ارقداشلرك سنز کله هم فکرمیدر ؟

مسلم — اوت ; اهل اسلامك کوکلری بردر ! محاربه‌ده جمله‌سنك مقصدی اعلای کلمة‌اللهدر . هم چوق لاف لازم دکل نه یاپه‌جق ایسه‌ك یاپ !

شو مکالمه‌نك نهایتی رستمك غضبنی موجب اولمغله

مسلمی قتل ایتدیردی » لکن متعاقباً فرسلر یول اوزر-
نده‌کی کویلره صالدیروب وکندو اطاعتلرنده‌کی اهالینك
مال‌وعرضلرینه تجاوز کوستردکلرندن رستم «مقتول اولان
عرب حقیقةً طوغری سوزلی ایمش » دیه‌رك او مقوله-
لرك بعضیلرینی اولدیرمشدر .

رستم حیره‌یه نازل اولدقده اشراف اهالی‌یی « بزه
یاردم ایتمیورسکز » دیو مؤاخذه ایلدی « نصرتدن
عاجز اولدیغکز ایچون بزی لوم ایدیورسکز » جوابنی
الدی ، رستم حیره‌ده ایکن سعد بن ابی وقاص حضر-
تلرینك سوق ایلدیکی مفرزه‌لر اغتنامه دوام ایدیورلر
ایدی . « رستم مدافعه ایچون مفرزه‌لر چیقاردی . سعد
بوصره‌ده عمرو بن معدی کرب ایله طلیحة الاسدی‌یی
دشمن اردوسنك حالنی تفتیشه کوندردی . برفرسخ
مسافه‌دن زیاده یول کیتدکلرندن دشمن اردوسنه تصادف
ایلدیلر . عمرو اردونك یقین کلدیکنی خبر ویرمك
ایچون کیرویه دوندی .

طلیحه اوراده کیجه‌لدی . لیلاً عجم اردوسندن بر
ایکی چادرك ایپلرینی کسوب سورمش اولدیغی برقاچ آتی
کوتوریر ایکن ایرانلولرك بعض سواریلر تعقیب ایلدیلر .

طليحه بونلرك ايكيسنى اعدام و بريسنى اسير ايدرك اردويه كتيردى . اسير مز بور دين اسلامى قبول ايتمكله مسلم تسميه اولندى . رستم ايران اردوسيله قادسيه يه واصل اولوب عتيق نهرينك يانه قونديلر . اسلام اردوسى دخى نهرك او بر طرفنده ايدى . اوكيجه رؤياده — بوملك ايرانيلرك سلاحلرينى طوپلايوب فخر عالم افندمزه وحضرت پيغمبر دخى حضرت عمره تسليم ايتديكنى — كوردى . خوف وتلاش ايله اويقودن اوياندى . احكام نجوميه دن استدلال ايلديكى مخاطره طرفنه شو رؤيا دخى منضم اولمشدر .

(كندى كنديسنه) چوق شى ! بو كيجه كى رؤيا چوق دهشتلى ! يواش يواش عربلرك ديدكلرى چيقيور . ديمك كه پارلاق قلنجلريمز پاصلانه جق كسكين سيورى قارغيلريمز كورلشه جك ده بونلرك اللرينى كسميه جك ها ! بزم حيوان قفالى حريفلره بر درلو اكلاته ميورم . داعيهٔ كبر وغرور كوزلرينه پرده چكمش شبهه يوق بو يشيل اوتلر قرمزيلشه جقدر آه ! كيدى عزت نفس حقى قبول ايتديرمه ين سن دكلى سين . رؤياسنى هرمزه نقل ايلمش ايسه ده :

هرمز — آدم سنده بویله شیلره اهمیت ویرمه انسان محاربه‌ده چیچکلر . باغلر کورمزیا بو بر خیالدر — دها شمدیدن قورقمغه باشلادك دیه‌رك مأیوسیت ومحزو-نیتی قات قات آرتمغه باشلادی .

اسلام عسکری ایسه دشمنك کثرتنی کوردکده بعض ملاحظه‌یه ذاهب اولدقلری حالده دیانت وغیرت اسلا-میه‌دن قوهٔ قلبیه‌لرینه خلل کتورمیورلردی .

رستم قادسیه‌یه وصولنك ایکنجی کونی آتنه بینوب نهر عتیق بوینه کزمکده واحکام نجومیه ایله رؤیادن استدلال ایلدیکی وخامت آتیه خیالخانه‌سنی افکار مختلفه ایله طولدیرمقدن خالی اولمامقده ایدی . بو افکار ایله کوپری باشنده توقف ایلدی . اسلام اردوسنك مقدمة-الجیشی زهره ایله ملاقات ایتمکی آرزو ایلدی . مشار الیهی طلب وکندیسیله ملاقات ایتدیلر .

رستم صلحه رغبت کوستروب زهره‌یه دیدیکه :

« سز بزم قومشولریمزسکز . بزه مراجعتکز وقوعبولدقجه حسن معامله کوریر ایدیکز . حقوقکزی هر وقت محافظه‌یه حاضرز مصالحه‌یی اختیار ایدهلم . بوکا دائر سزه احساندن استنکاف ایتمیز »

زهره — « احسان الهی و دنیایه رغبت ایتمك ایچون سزکله بوزیشمدق بزم مقصدیمز دنیا دکل ، آخرتدر . مقدم دخی سزه بیلدیرمش ایدك حق تعالی حضرتلری بزه بر پیغمبر کوندردی . او پیغمبر صادق بزی حق دینه دعوت ایتدی . بزده اجابت ایتدك . بز نصرت الهیه ایله موعودز . دینمزی قبول ایدنلری حمایه ، ایتمیانلر ایله جهاده مأمورز . سز مقتدر ایسه‌کز بزه غلبه ایدیکز » دیدی .

رستم — دین حق نه‌در ؟

زهره — « جناب حقك وحدانیتنه و پیغمبرك نبوتنه شهادت ، ناسی مخلوقك عبادتندن چیقاروب اللهه عبادته دعوتدر . سز بزم قرنداشلرمزسکز هپمز آدم اولادی‌یز ، قرنداش قرنداشنك خیرینی ایستر ، بزده سزه حقکزده خیرلی اولان شیئی تکلیف ایده‌یورز . »

رستم — بز سزك دعوتکزه اجابتله دینکزی قبول ایتسه‌ك رجعت ایدرمیسکز ؟

زهره — ای والله هپمز درحال رجعت ایدر وهمده خصومت نیتیله طپراغکزه ایاق بیله باصمیز .

رستم زهره‌دن آیریلوب چادرینه کیتدکده فارس رجالنی جمع وزهره ایله کچن مکالمه‌لرینی بیان ایتدی . هیچ بری قبول ایتمه‌دی . رستم ایسه طوتدقلری یولك چیقماز اولدیغنی بیلدیکندن شو یولدن دونمك افکارینی ذهنندن چیقاره‌میور ایدی . سعد بن ابی وقاصدن مکالمه ایچون ینه بر آدم ایستدی . سعد حضرتلری ربعی بن عامری کوندردی . ربعی کوپری باشنه کلدکده قره‌غوللر کندیسنی اوراده آلیقویوب کلدیکنی رستمه خبر ویردیلر .

رستم عجملرك شعشعه‌لرینی کوسترملك اوزره چادرینه آلتوندن معمول بر سریر قوردوردی . صرمه‌لی دوشمه‌لر ویصدقلرله چادری طوناتدقدن صکره بر طور شاهانه ایله سریر اوزرنده اوطوروب ربعی‌نی حضورینه ایستدی . ربعی آتلو اوله‌رق چادردن ایچرو کیردی . اینمسنی تکلیف ایتدیلر . اینوب آتنی یصدیغه باغلدی . وقارغیسنی فرش مزین اوزرینه دیدکدن صکره آتنك چوله بورینوب طوپراق اوزرنده اوطوردی .

رستم بر ترجمان واسطه‌سیله ربعی‌یه « نیچون بورایه کلدیکز » دیو سؤال ایلدی .

ربعی — اللهك قوللرینی دنیا طارلغندن کنیشلکه چیقارمق ، خلقی باطل دینلرك ظلمتندن عدالت اسلامیه دائره‌سنه الق ایچون کلدك . بز خلقی دین حقه دعوته کوندرلمشز ، دعوتمزی قبول ایدنلری بزده قبول ایله یرلرینی ینه کندیلرینه ترك ایده‌جك وابا ایدنلر ایله غلبه ایدنجه‌یه قدر حرب ایلیه‌جکز . »

رستم — باق ! بز شجاعتمز وانسانیتمز سایه‌سنده بویله مزین صرمه‌لی چادرلرده اوطوریرز .

ربعی — بوسوزلرك عامیله موافق حکمت دکلدر . چونکه عدالتك محل مخصوصی یوقدر . اسکی بر چادرده اوله‌بیلیر ، بونی شجاعتکز اقتضا ایتمز .

رستم — « بو سنك طاتلی قورونتکدر . کندیکه تسلی ویریورسین »

ربعی — « بوده سنك خیال خامکدر . نافله یره نفسکی بویوتیورسك »

رستم — لکن سن هیچ قورقمیورمیسین ؟

ربعی — « نه‌دن قورقه‌یم : قورقو خائنلره کوره‌در . بز دین مبین سایه‌سنده عالی اولدق . منفعت شخصیه‌مزه خدمت ایتمیز کمسه‌یه غرضمز یوقدر . مقصدمز انسانلرك مسعود اولملریدر . »

رستم — « سكا بوجسارتی ويرەن كيمدر ؟ »

ربعی — بكا بوجسارتی جناب حق ويرمشدر .

زيرا : كتابنده (ای مسلمانلر سوز سويلرسەكز طوغری سويلەيكز بيوريور)

رستم — سزده بزم كبی بيوك آدملر يوقدر . برقاچ كون كورمكله نەدن قباريوريسكز ؟ »

ربعی — « بيوكلك جناب اللهە مخصوصدر . ذاتا انسانلر حقوقجه هب مساويدر . ارەلرينی تفريق ايدن وبر برلرندن ممتاز قيلان اوصاف وارسه اوده صافيت وجدان حسن اخلاق ، وعلم كمالاتدر . بزده حسب ونسبه اعتبار وار ايسەده افراد عائلەنك اهل عفت اولمسی شرطدر . بز سزك كبی برطاقم كوتو اخلاق ايله متصف دكلز .

رستم — « اكر سنی دعوت ايتمامش اولسەيدم وحشی وفجيع بر صورتده قتل ايتديرر ايدم »

رستم — « مقتضاسی دوشونلمك اوزره بو ايشی تأخير ايدەبيلورميسكز »

ربعی — « بر ايكی كون تأخير اولنەبيلور . »

رستم — « بر ايكی كونده اولەماز . ميدان

ویرملی که اصحاب رأی ورؤسای قومزله مکاتبه ایده‌لم . »

ربعی — « رسول اکرمك سنت شریفه‌لری حکمنجه دشمنه اوچ کوندن زیاده مهلت ویره‌میز . سن وقوملك دوشونکز : یا اسلام ، یا جزیه ، اسلامی قبول ایتدیککز صورتده یرلر یکزی ترك ایله کیدرز . جزیه‌یی قبول ایتدیککز تقدیرده خصومتدن ال چکرز . وبزدن هر نه وقت معاونت طلبنده بولنور ایسه‌کز سزه یاردم ایتمکه بزی حاضر بولورسکز . شو ایکی صورتك بریسنی قبول ایتمدیککز تقدیرده اوچنجیسی حربه حاضراولمقدر . بو سوزلرمده ارقداشلریمك موافقتنه‌ده بن کفیلم . »

رستم — « سن آنلرك سیدلری میسین ؟ »

ربعی — خیر ، سیدلری دکلم ؛ لکن اهل اسلام یکوجود اولدیغندن موافق شرع اولان شیلرك اجازتی دیکرلری قبول ایدرلر ،

رستم — مهلت کونلری اردومزه بردنبره هجوم ایدر ایسه‌کز ؟

ربعی — بزده عهدکده وفا ایتمك وسوزکده طورمق برنجی اساسدر . کتابمز بویله امر ایده‌یور . یلان سویلمك منافق علامتی آلچقلرك طبیعتیدر .

رستم رؤسای قومی ایله خلوت ایدرك « شو آدملك سوزلری کبی هیچ بر سوز ایشتدیکزمی » رؤسا استخفاف ایله « شو لباس وقیافتده اولان بر شخصك سوزلرینه نه اعتبار اولنه بیلور » جوابنی ویردیلر .

رستم — « یازق سزه ! لباسنه باقمقدن زیاده سوزلرینی تفکر ایدیکز . عربلر لباسه اعتبار ایتمزلر . حسبه رعایت ایدرلر . » دیدکدن صکره سعد ابی وقاص حضرتلرینه مراجعتله مکالمه ایچون برینك تکرار کوندرلمسنی التماس ایلدی .

سعد بو دفعه حذیفه بن محصنی کوندردی . حذیفه رستمك چادرینك اوکنه واصل اولدی . آتندن اینمکسزین مکالمه یه کیریشدی .

رستم — « مقدمکی ذات نیچون کوندرلمدی ؟ »

حذیفه — « امیرمز بینمزده عدالت التزام ایدر . بو کونده نوبت بنمدر . »

رستم — « مهلت مدتی نه قدر اوله جق ؟ »

حذیفه — « دونکی کوندن اعتباراً اوچ کون ؟ »

رستم قوم اسلامك حاللرندن کیتدکجه حیرتی آرتدیردی . ایکنجی کون ینه بر ذاتك ارسالنی طلب ایتدی .

سعد حضرتلری مغیره بن شعبه‌یی کوندردی .

رستم چادرندن بر اوق آتمی مسافه‌یه قدر مزین عجم قالیچه‌لری ومطلا دوشمه‌لری سردیرمش وامراء عسکریه‌نك هپسینه صرمه‌لی روبه‌لر کیدرمش ایدی .

مغیره عادی لباس ایله کلوب رستمك یاننه اوطوردی . کندوسنی درحال سریردن اشاغی ایندیردیلر . مغیره بومعامله‌دن پك آشوری صیقلدی . سز نه قوم ایمشسکز؟ عربلر بعضلرینی بعضلرینك قوللری عد ایتمزلر . بنده سزی اویله ظن ایتدم . سزك کمکز دیکرلرینك ربی اولدیغنی بیلدیرملی ایدیکز . حالبوکه بنم بورایه کلیشیم ده کندیلکمدن دکل؛ سزك دعوتکز اوزرینه‌در . شمدی آکلادمکه سز مغلوبسکز . زیرا : بو سیرت فنادر » دیدی .

فرسلرك اشاغی طاقمی بو سوزدن پك ممنون اولوب « والله طوغری سویلیور » دیدیلر .

لکن رؤساء قوم « شو آدم بیوکلرله کوچکلر آراسنه ارقه‌سی کسیلمیه‌جك بر نزاع دوشوردی . بو امتك ایشنی کوچوك کورنی الله قهر ایتسون » دیدیلر .

بعده رستم مغیره ایله مکالمه‌یه باشلایوب ایرانلیلری

توصیف ایدرك پك بیوتدی . وعربلری استخفافله پك كوچولتدی .

« سزك معیشتكز چوق فنادر ، هروقت احتیاجكزی دفع ایچون دیاریمزه كلیر ایدیكز : خرما ، آرپه ، كبی شیلرله سزی اعاده ایدر ایدك . شمدی بو حالی اختیار ایدیشكزك سببی احتیاجدن بشقه برشی اولمدیغنی بیلورم . امیركزه كسوه و برقاطر ایله بیك درهم وسزك هر بریكزه بر یوك خرما ویرەلمده كلدیككز محله دونوب كیدیكز زیرا بن سزی اولدیرمكی ارزو ایتمیورم . »

مغیره — « سوء حال وضیق معیشتجه بحث ایتدیكك احوال سابقه‌مز بر وقت دیدیكك كبی ایدی . لكن دنیا برحالده قالمز نوبتله دونر . شدت رخایه ؛ عسر یسره محول اولور .

خسته‌لق صحته ، فقر حال زنكینلكه تحول ایدر . جناب حقك سزه احسان ایتدیكی نعمتلره چوق شكر ایتسه ایدیكز كوزل ایدی . حق تعالی حضرتلری بزه پیغمبر كوندردی ، اكا تبلیغ ایتدیكی أوامر الٓهیه‌یه اجابت واطاعت ایتدیكمزدن سنك او بحث ایتدیكك احوال ومعیشت سابقه‌مز حسن حاله محول اولمشدر .

مكالمه‌مزی اوزاتمیه‌لم . یا اسلام ، یا جزیه ، یاخود قتال ! بزم آدملریمز بلادکزك طعاملرینی طاتمشلر صبر ایده‌میورز ، دیورلر .

رستم — یا مقتول اولدیکز ایسه ؟

مغیره — « مقتول اولانمز شهیداً جنته ، حیاتده قالانمز غازیاً ملککزه کیرر . »

رستم — « سنك کبی اثوابی اسکی اولان آدمك اهمیتی اوله‌ماز ! »

مغیره — « عرب مزیت وجدان وحسن اخلاق ایله افتخار ایدر . » بز معتقد اولدیغمز دین حق سایه‌سنده دها عالی اولدق . هم ده مسلك عدلمز الی الابد پایدار اولور . »

رستم — « بو قطعهٔ زمینك نصفی درجه‌سنده اولان یره حاکم فرسلیلرز . »

مغیره — « بزده روم وفرس کبی ایمانی قبول ایتمامش وابنای جنسلری حقنده هر درلو تعدیاتی روا کورن ایکی بیوك دولتله حرب ایدوب دائرهٔ عدل وحقانیته دعوت ایدن قوم نجیب عربلرز اقتضاسی حالنده فطرتمزده مرکوز اولان شجاعتمزی کوستریرز .

رستم — « بو پارلاق تصورلرایله سن الدانیورسین ، بزم بوقوتله غالب کله جکمز محققدر . »

مغیره — استقباله جناب حقدن بشقه کیمسه حکم ایده ماز . جنت باغچه لرینه بکنزتدیککز یرلر جهنم دره لرینه دونر ، نورلره غرق اولمش مملکتلر ظلمتکاهه مبدل اولور . »

رستم — بو یله خیاللر سنلك قوهٔ واهمه کدندر ؟

مغیره — بزسنلك دیدیکك اضمحلالدن آزاده یز . وسنلك کبی شیطانلره مخصوص کبر وغروردن بری یز . بزم شعشعهٔ اقبالمز عدالتدر . شعلهٔ توحیده انسانلری دعوت ایتمکی کندیمز ایچون وظائف انسانیه دن عد ایدرز . چونکه بو قدر ابنای جنسمزك خاك مذلتده یشاملرینی وبر کافر قبائلك جاهل قالملرینی آرزو ایتمه یز . فقیر ایله زنکین بیوکله کوچك بزده مساویدر . اکلا - دکمی رستم !؟ . بو یله لکله پایدار اوله مازسکز بو مکالمه رستمه حدت ویرمکله اهل اسلامك هپسی اولدیرلمدکجه صلحی قبول ایتمیه جکنه یمین ایتدی . ومغیره اردوی اسلامه عودت ایلدی . سعد حضرتلری صوك دفعه اولمق اوزره بر کره دها دین اسلامی قبول ایتملرینی

ایرانلولره تکلیف ایلدی . موافقت کورهمدیکندن آرتق ایکی طرف آراسنده حرب تحقق ایدرك هانکی طرفك صودن کچمسی بحثی مخابرهیه قونلدی .

اهل اسلام « سز کچیکز » دیو ایرانیلره خبر کوندردیلر .

ایرانیلر اسلام اردوسی موقعنه طوغری کچمك ایستدیکندن سعد حضرتلری « مقدم ضبط ایتمش اولدیغمز طپراغه کچمکه یول ویرمیز . یدیمزده اولمیان بر جهتدن کچملیسکز . » دیو خبر کوندردی .

عجملر بشقه طرفه کوپری قوروب صویی کچدیلر .

یزد جرد محاربه حوادثنی چابق آلمق ایچون قادسیهدن مداینه قدر سوزلرینی بر برینه ایشتدیرهجك مسافهیه نقطهلر ترتیب وآدملر اقامه اولنمشیدی . رستم جالینوسی میمنهده وفیروزانی میسرهده بالاقامه قلبلری قلب وجناحینه تقسیم ایتدیردی .

سعد حضرتلری او آرالق عرق النسا علتنه مبتلا اولوب مقعدنده چبانلر چیقارمش ایدی . حیوانه بنمکه وبالذات محاربهده بولنمغه اقتداری یوق ایدی . ایکی طرفك عسکرینی کورهبیلهجك مرتفع بر محلده توقفله

عسکر مسلمینی خالد بن عرفطه‌نك ریاستیله سوق ایتدی .
اسلام عسکری ایچنده اصحاب ارادن مغیره ، حذیفه ،
عاصم ، طلیحه ، قیس ، غالب ، عمرو کبی برجماعت
مجاهدینی خارل حربه تحریص وشجاع ، حطبه ،
عبیدة بن المطلب ، مثللو شعرادن برجماعت مؤثر شعرلر
انشاد ایدرك وجدان غزاتی تشویق وتشجیع ایتمکه
مأمور ایدیلر . حضرت سعد اردوی اسلامده سورهٔ
(انفال) اوقونمسی ایچون امر ویردی . مذکور سورهٔ
شریف اوقوندی . جمله‌ده بر بشقه شوق وغیرت پیدا
اولدی . ختام قرائتده فرقه‌لر موقعلرینه ملازمت
ایتملرینه وصلواة ظهردن صکره درت دفعه تکبیر صداسنه
منتظر اولوب هر دفعه‌ده نه وجهله حرکت ایلملرینه
دائر امر اعطا اولندی .

حضرت سعد محاربه‌دن اول عموم عسکره قارشی
شو مؤثر نطقی ایراد ایلمشدر .

عسکرلر !

« بو کون سزی دشمنك چوقلغی قورقتمه‌سین ! »
« عدالت هانکی طرفده ایسه مظفریت اوراده‌در . »
« بز دنیا ایچون محاربه ایتمیورز . مقصدیمز اعلای »

« كلمة للهدر ، بتون انساتلرك دائرهٔ عدلده يشاملرينی »
« ارزو ايدرز . بر وقتلر وطنمز ظلمت كفر ايله »
« قارا كلق ايدی . شمدی نورلره غرق اولدی . »
« اوهجرا خرابه‌لر معموره‌يه دوندی . يكی طوغمش »
« كونش كبی شعشعهٔ اقبالمز پارلادی . حزان كيجه‌لری »
« كوندوز اولدی . دين مبين اغورنده ايكی آوچ »
« قان آقتمقدن چكينورميسكز ؟ حضور نبی‌ده سوه »
« سوه فدای جان ايدرك قاره طپراقلر آلتنده ياتان »
« ارقداشلر يمزك هر بريسی بيوك رتبه‌لره نائل »
« اولديلرده شمدی اوزرلری خون شهادتله بياض »
« كفنلره بورونمش اولدقلری حالده روحلری بزمله »
« حاضردر . سز اول قوم عالی همم سكزكه بارقهٔ ظفر »
« هر زمان كذركاهكزده لامعدر . يشيل رقت افزا »
« اوتلر بزم شجاعت قانلريمزله بويانه‌جقدر . اردومزه »
« مركز اولان بو صحرا لر توحيد صدالری ايله ايكلسون ! »
« بو يرلركه دنيانك الك فجيع برلوحهٔ غدارانه‌سيله »
« مسطحدر ؛ كيم بيلور نقدر مجاهدينك قانلری »
« دوكيله‌جك ؛ ارواحی حضور رب العالمينه كيده‌جكدر »
« جكر پاره‌لرينی كوزلری اوكنده مقتول كورن »

« والده‌لرك افغانی دشمنلرك صوك آهلری ! بربرلرندن »
« آیریلان دینداشلریمزك ناله‌لری بورالری محشر حالنه »
« قویه‌جقدر . سینه‌لر یکزی تکبیر سسلریله (دشمن) »
« قلنجلرینه ویریکز »

حضرت سعدك بو مؤثر نطقی عسکره اول درجه تأثیر ایتدی که هر بریسی بر شیر ژیان کسلدی . کویا آثار شجاعت بهادرلرك قلبلرینی موعد وصال اتخاذ ایتمش ده شعشعهٔ اسلامیت بتون رونق واقبالیله کسوهٔ رنکینه بورونه‌رك جمله‌سنی استیلا ایلمش ظن اولنور ایدی . هر بریسی شرارهٔ شجاعت وبارقهٔ شهامت کبی بلا فتور حربه مباشرت ایتدیلر . صلواة ظهر عقیبنده سعد رضی الله عنه بولندیغی موقعدن (الله اکبر) دیه‌رك تکبیر صداسنی غزاة مسلمین ایشتمسیله جمله‌سی برآغزدن (الله اکبر) صدالرینی عیوقه چیقاردیلر . وایکنجی تکبیرده سلاحلنوب حربه حاضر اولدیلر . طرفینك صفلری تنظیم وقلبلرله جناحلری وعجملرك فیللری ترتیب وتقسیم ایدلدی . سعد حضرتلری اوچنجی تکبیری الدقده غزاة کرام یکزبان اوله‌رق (الله اکبر) نداسیله وعجملر ، کوسلرك صداسیله معرکه‌یی محشره دوندرمش

اولدقلری حالده محاربه‌یه باشلادیلر . طرفین یکدیکرندن مبارز طلبی ایچون میدانه آت سوردکلری صره‌ده غالب بن عبدالله الاسدی شجیعانه برنظم انشاد ایله دشمندن مبارز ایستدی . عجملرك اکابر شجیعانندن باشی تاجلی هرمز قارشو کلدکده غالب نفس بیله آلمغه وقت وسلاح قوللانمغه میدان ویرمکسزین یقه‌سندن طوتمسیله برابر ید اسارتله سوریه سوریه هرمزی جناب سعدك یاننه کوتوردکدن صکره ینه موقع محاربه‌یه عودت ایتدی . مؤخراً ایران بهادرلرندن بریسی میدانه چیقوب مبارز طلب ایتدی . عمرو بن معدی کرب قارشو چیقمسیله برابر سلاح استعمالنه بردقیقه بیله زمان ویرمه‌دن مرقومی ایاغی التنه آلوب اولدیردی . عجملر مبارزه صورتیله ایش باشه چیقار شی اولمدیغنی اکلادقلرندن فیللری مجاهدین الایلرندن بجیله قبیله‌سی عسکری اوزرینه سوق ایتدیلر . مألوف اولمدقلری فیللردن مجاهدینك آتلری اورکدی . سواریلرك ایستدکلری کبی عجملره یناشملرینی مانع اولدی . فیللر اوزرنده‌کی تیر اندازلر ایسه یغمور کبی اوقلری یاغدیریورلر ایدی . غزاة کرامی خیلی مشکلاته تصادف ایلدیلر . سعد حضرتلری

بجیله قبیله سنه امداد ایچون بنی اسد غازیلرینه امر ویردی .
طلیحه بن خویلد وحمل بن مالك بر جمعیتله ایلرولیوب
تیر اندازلر اوقلر ودیکرلری قلیچلرله فیللری جرح
وخرطوملرینی قطع وسواریلرك میدانن آچدیلر .

بو صره ده فرسك پیوکلرندن بر بهادر طلیحه اوزر-
ینه حمله ایتدی . طلیحه مرقومی بر قلنجده جسدینی
خاك هلاکه دوشوردی . اشعب بن قیس اسدیلرك
شجاعتلرینی کوردکده کندو قبیله سنه :

« سز قاریلر کبی طوروب باقغه می کلدیکز ، »
« اوتانمیورمیسکز ؟ سز قوم هر بك بهادرلری واك »
« جسور قهرمانلریسکز ، محترم بر قومك ناموس »
« وحیثیتنی محافظه ایده لم . »

دیمکله آنلرده غیرته کله رك قارشولرنده کی ایرانیلره
قضاء مبرم کبی بالهجوم هر بریسنی بر طرفه قاچردیلر .

فرسلرك بسالتلرینی کوردکلرنده جالینوس وذوالحاجب
قوماندالریله هپسی بردن اهل اسلام اردوسنه هجوم
ایلدیلر . بونی متعاقب سعد بن وقاص حضرتلری دردنجی
تکبیری آلدی . بنی اسد عسکری یرلرنده ثبات ایله
حربه دوام ایلدیلر . ماعداسی تکبیر صدالریله عجملره

طوغری بالهجوم قلینج قلیجه کوکس کوکسه کلدیلر . محاربه دکرمنی بنی اسدك باشنه دونه‌یور ایدی . ایرانیلر برطاقم فیللری صاغه ، صوله قوشدیروب عرب آتلرینی اورکوتدیلر . سعدك امریله عاصم بن عمرو برطاقم شجیعانی فیللر اوزرلرینه سوق ایتدی . تیر اندازلر فیللری اوقلر ایله کرییه دوندوردیلر . شجیعان سائره‌ده قلیچلرله پالانلرینی کسوب اوزرلرنده‌کی عجم تیراندازلرینی یرلره دوشوردکدن صکره هپسنی اولدردیلر . بوکونکی محاربه‌ده (رماة) یعنی اوق آتیجیلر فوق‌العاده غیرت وبسالت کوستردکلرندن یوم مذکوره (یوم‌الرماة) تسمیه اولندی ، اقشام اولدی . هیچ برطرفدن غلبه کورنمکسزین محاربه تعطیل ایدلدی . ایکنجی کون علی‌الصباح شهدا دفن ومجروحین نسوانه تسلیم ایدلدی . محاربه‌یه باشلانلدیغی صره‌ده هاشم رفاقتیله ابو عبیدة بن الجراح رضی‌الله عنه حضرتلرینك شامدن عراقه سوق ایلدیکی عسکرك قعقاع بن عمرو رفاقتنده‌کی بیك نفر مقدمة‌الجیش سواریلرینك نواحئ لطیفه‌لری صباح‌الخیر سعادت کبی اردوی اسلام خلقنك عیون مسرتلرینی تنویر ایلدی . مقدما خالد بن‌الولید رفاقتیله شامه کیدن

عساکر مسلمینك دمشقك فتحندن صکره عراقه اعاده -
لری ایچون جانب خلافتدن ابو عبید حضرتلرینه امر
ویرلمش ویوله چیقارلمش اولان عسکریدر . عساکر
مشار الیهمك ورودلرندن اهل اسلام ممنون وعجملر
محزون اولدیلر . قعقاعك ورودی محاربه‌یه مباشرت
زماننه تصادف ایتمشدی . هاشمك عسکرایله کلمك اوزره
اولدیغنی بالتبشیر ایاغی توزیله حربه کیریشوب عجملردن
مبارز طلب ایتدی . ایران عسکرینك صاغ جناح
قوماندانی ذوالحاجب مبارزه‌یه کلدکده مرقومی برحمله‌ده
اولدیردی . مجاهدین علی العموم کسب سرور وعجملر
استلزام حزن وفتور اولدیلر . قعقاع ینه مبارز طلب
ایلدی . فیروزان ومتعاقباً بندوان قارشو کلدیلر .
ایکیسیده ذوالحاجبك یاننه یاتردی . اسلام عسکری
قتالده پك شدت کوستردی . ایران اردوسنده‌کی فیللرك
دخی بعضلری یاره‌لنوب اوزرلرنده‌کی صندوقه‌لر قیرلدی .
درونده اوق اتمقده اولان عجملر یره دوشوب سیوف
مجاهدینه طعمه اولدیلر .

دونکی محاربه‌ده فیللرك اسلام سواریلرینه ویردکلری
مشکلاته مقابل بوکون اهل اسلام دوه‌لری حموله‌لر

وبرقعلرله برر شكل مخوفه تحويل وايران سواريلرينك آتلرينه قارشو سوق وابراز اولنديلر . ايران آتلرى اوركمه‌لريله دونكى كون فيللرك اسلام سواريلرينه ويرد- كارى فنالقدن زياده دشمن ايچنده قاريشقلق ظهور ايلدى . بناءً عليه شو ايكنجى كونه (يوم اغوات) تسميه اولنمشدر .

قعقاع ايسه يوم مذكورده بالذات اوتوز نفر دشمن اولديردى . مقتوللرينك صونككيسى بزرجمهر همدانى ايدى . غزاة كرامدن اعور بن قطنه سنجستان اميريله مبارزه ايتدكارندن ايكيسيده مقتول اولمشدر .

كون يارى اولدى . ايكى عسكر بر برلرينه حمله ايله يقه يقه‌يه كلوب قتالى دها زياده شدتلنديرديلر . بو محاربه‌ده فرسلرك نقدر بهادرلرى وار ايسه تلف اولدى .

محاربه كيجه ياريسه قدر امتداد ايلدى . يارى كيجه فرقه‌لر يرلو يرلو ينه عودت ايتديلر . جنود مسلميندن او كون بيك نفر مقتول ومجروح اولمقله مجملرك مقتوللرى اون بيك نفرى كچدى ،

فرداسى على الصباح نسوان وصبيان شهدانك قبرلرينى

حفر ایدرك غازیلرك تدفینی اجرا وتداوی ایچون مجروحلری
نسایه اعطا ایتدیلر . کونش کمال عظمتله طلوع ایتدکجه
شب ظلمت زائل اولمغه باشلادی . سحاب پارەلر گاه
آیریله‌رق ، گاه برلشەرك سماده اوچوشمقده ؛ آثار
شجاعت مجاهدینك ناصیه‌لرنده لمعان ایتمکده ایدی .
خفیف برحالده اسن لطیف روزکار روضۀ نبیدن
مظفریت خبرلری کتوریورمش کبی بر بوی عنبرین یایلمغه
باشلادی . هر طرفده، بر سکونت عظیمه حکمفرما
اولمقده یالکز وقت وقت قوشلرك حزین صدالری
طویولمقده ایدی . معرکەنك ایرانلیلر جهتنده دهشت
انکیز برحزن ایله مملو بر منظرۀ رقت آور پك فجیع
برلوحه تشکیل ایلمش ایدی . کویا صانع حقیقی انسانلره
هر شیئك زوالنی تأمل ایتدیرمك وایران اردوسنك
مغلوبیت وانهزامنی کوسترمك ایچون قطعۀ زمینك بو
پارچەسنی شو حاله افراغ بیورمشیدی . اشته او منظرۀ
مدهوشه انسان لاشەلرندن برخرابەزار وبرمقتله دونمش
ایدی که : صانکه هر بریسی انسانلرك بوافعال نابجاسندن
اوتانەرق یوزی اوستی یرلره قپانمش ومحاربەنك آلامنه
مقاومت ایده‌میه‌رك سرلمش اولدقلری اکلاشیلور ایدی .

ایرانیلرك قوماندانی رستم قورقولو رؤیا ایله قاریشیق اویقودن اویاندی . کمال تلاش ایله میدان محاربه‌یه عطف نگاه تحسرانه ایتمکه باشلادی .

کندی کندینه :

« ای خرابه یرلر وای قانلی صحرالر ! طاغلر ! »
« طاشلر ! قرمزی قانلر یمزله بویانان نهرلر ! بوکونده »
« نظرمده جلوه‌نمامی‌سکنز . سویله‌ییکنز . سزی بوحال »
« فلاکته کتیرن کیمدر ! انسانلرك طول املرینه »
« برضمیمه‌می ؛ یوقسه عالم انسانیتی تملندن تزلزله »
« اوغرادان یزد جردك سوء احوالنه برمثال مجسمه‌می ؟ »
« بوکون نیچون امیدلر قپاندی املر سوندی . بر »
« زمانلر عالم اقبالده پرتو انداز اولیوردق . شمدی »
« شو کوچك عرب اردوسنك طعمهٔ سیوفی اوله‌جغز »
« آه ! بز اونلرك ییرتق چادرلرینه ، اسکی اثوابنه ، »
« خراباتی حاللرینه باقدقده بزده‌کی صرمه‌لی چادرلره »
« سوملی جامه‌لره الحاصل وجدان صبر ، متانت ، صداقت »
« عدالت کبی اوصاف انسانیه ایله اصلا مناسبت »
« وارتباطی اولمیان امور اعتباریه‌یه عطف نظر ایتدك »
« کندی کندیمزی الداتدق ؛ مکر مزیت ، نجابت ، »

« انسان ایله قائم بر جوهر ایمش . کورشدیکم هر بلوك »
« سوزی طوغری ایمش بیله مدم ! انسانك معیاری »
« عدالت مربیٔ اخلاقی دین ایمش . مکر بونلری »
« بنم اك دهشتلی قوتم قارشوسنده سربست سویله تن »
« واولو می اصلا خاطرلرینه کتیرمه ین منسوب اولدقلری »
« دینك آثار معنویه سی ایمش ؛ شمدی اکلادم »
« واه ندامت !! . »

رستمك صحیفهٔ افکارنده بویله قورقنج خیالار کچمکه باشلادی . نهایت حربك دوامنه قرار ویردی . او صباح که هر یرلری دهشت استیلا ایتمش اسلام اردوسی نهر عتیقك برطرفنده مهابت کوستریور . روزکارك اسمه سیله محاربلرك قانلرندن قرمزی یه بویانان نهرك خفیف دالغه لری نظرلره حیرت ویریوردی . اسلام اردوسی صباح نمازینی قیلدیلر . فرقه قوماندانی قعقاع حضرتلری او کیجه عسکردن آیرلدیغی محله عودتله عسکرینك بقیه سنی یوزر نفردن مرکب بلوکاره تفریق ایتدی .

کذلك هاشم بن عتبه معیتنده کی جنود مسلمینك دخی بلوك بلوك سوقنی توصیه ایتمکله کونش طلوع ایدرکن

قعقاعك عسكری طاقم طاقم اردویه کلدکجه اهل اسلام عموماً تکبیر صدالرینی آفاقه آسرایدییورلرایدی . هاشم عسکرینی یتمشر یتمشر سوق ایلدی . هپسی تکبیر ایله اردونك قابکاهنه قاریشدیلر . ودشمن اردوسنه توجهله صنوف اعدایی نهایتنه قدر یاروب کیتدکدن صکره عودت ایلدیلر . فرسلرك دونکی کون قیرلمش اولان صندوقلری بوکون تعمیر ایله اوزرلرینه تیر اندازلری بندیردیلر ایسه‌ده اسلام غازیلری فیللرك پالانلرینی کسوب صندوقلری یره دوشوردکلرینی مقدمجه کوردکلری ایچون کوزلری ییلمش وفیللرك محافظه‌لری ایچون بوکون هر برینك اطرافنه طاقم طاقم پیاده‌لر ترتیب اولنمشیدی . لکن شو اوچنجی کون محاربه‌سنده اسلام آتلری فیللرك یاننده پیاده‌لری کوردکلری جهتله آرتق اورکمیوب کوزلری آلشدی . سواریلر بیله ایستدکلری کبی فیللرك یاننه کیتدیلر . بوکونه‌ده (یوم عماس) تسمیه اولندی . اشبو محاربه‌ده عمرو بن معدی کرب وشام عسکریله کلمش اولان قیس بن المکشوح پك زیاده بسالت کوستردیلر ، قعقاع ایله قرنداشی عاصم مقابللرنده‌کی بر بیاض فیلك ومحمل ایله ذمیل بر بوز فیلك اوزرلرنده‌کی تیر اندازلردن

بعض مرتبه رخنه‌دار اولدقلرندن قعقاع وعاصم برطاقم فدائیلرله بالاقدام صوقیلوب بیاض فیل ایله اوزرنده‌کی تیر اندازلری اولدیردکاری کبی محمل ایله ذمیلی دخی اوقله بوز فیلك کوزینی چیقاردوب قلیجله دوداغنی یازدیلر . بوز فیل جان آجیسیله قوشوب نهره آتیلدی . دیکر فیللرده اکا باقه‌رق ایرانلولری چیکنه‌یه چیکنه‌یه مداینه طوغری فرار ایتدیلر ، بو محاربه‌ده ایرانلولرك حرب وضربه مقتدر اولانلری هپ مقتول اولمش وبقیه‌سی کاملاً بوزلمشدر . کیجه‌لین غازیلر یقه‌لدقلرینی اولدیر-دیلر . بناءً علیه اوکیجه‌یه‌ده (لیلة الهزیمه) تسمیه اولندی ، سکز نام محلك آرقه‌سنده صوکچید ویر یبور ایدی . سعد حضرتلری طرفندن کچیدی محافظه ایچون طلیحه وعمرو مأمور اولدیلر .

مشار الیهما کچیدی طوتدقدن صکره قاوشو طرفه عبور ایله عجملرك آرقه‌لرینی آلمغی قرارلشدیردیلر . طلیحه براز عسکرله کچدی ، صوت بلند ایله تکبیر آله‌رق معیتی افرادینه خطاباً :

« هایدی‌سزی کوره‌یم عسکرلر ! خاتمهٔ عمریکزه »
« قدر هجوم ایدك . شمشیر پرخونمز دشمنك »

« بو ینلرینه ییلدیرم کبی کلیور . دست اجل بازیچهٔ »
« شدتیله ایرانیلرك اوزرینه مسلط اولدی سز اویله »
« مبارز ومجاهدسکزکه هیچ بر مرد زمان هجوملر- »
« یکزه قارشو طوره من یورییکز ! خورشید ظفر »
« طلوع ایتمکده‌در، عنایت حق وروحانیت (رسول الله »
« بزمله برابردر . اونلرك اقباللری محویتلرینی کوستر- »
« ییور . هر بریکز ارکك آرسلانلر سکز . »

عسکر دها زیاده غیرته کله‌رك بر کوکره‌مش آرسلانی کبی هجوم ایتدیلر . عجملر نه‌یه اوغرادقلرینی بیله‌مدی . دست حیرت ودهشت هر بریسنك یقه‌سنی طوتدی . کچیدك آلت طرفندن عسکرله عمرك نهری عبور ایتمسیله تکبیر صدالری تعقیب ایلدی . آرتق سعددن اذن آلمغه وقت قالمدیغندن اردو بر برینه باقه‌رق قعقاع عسکری ویکدیکرینی متعاقب بنی اسد نخع، قبیله‌سیله کنده قبیله‌لری کندی طاقملریله عجملره طوغری یوریدیلر . بونلرك طرف طرف تکبیر صدالری معرکه‌ده قیامتلر قوپاردی . عساکر اعدا هر جهتدن کندیلرینی اجل مبرمله محا- صره‌یه‌آلندی . خیال ایلدیلر . افراد ایرانیانك هر بر- یسی چیلدیرمش کبی نه‌سویلدیکنی بیلمه‌مکله واردوکاهلری

تیمارخانه‌یه دوندی . حضرت سعد رضی الله عنه بو شیوهٔ نا کهظهور اوزرینه مجاهدین حقلرنده (اللهم اغفرلهم وانصرهم) دعاسنه دوام و شعار معین و مخصوصلری اوزره تکبیر الهرق اردوی اسلامی اداره‌یه باشلادی . برنجی تکبیرده مجاهدین فرقه‌لری یکدیکریله اختلاط وایکنجیده حربه حاضرلندیلر .

اوچنجیده دشمن اردوسنه هجوم ایدی ویردیلر . بونه همت عظیمه‌در ؟ بونه غیرت دینیه‌درکه ! عساکر اسلام اوکون اقشامه قدر کونشلك شدتنده دشمنه قلینج چالوب آیاقلری آلتنده سیللر کبی قان آقمش ونفس المغه وقت بوله‌مقسزین میدان کار وزارده حرکات شدیده ایله اوغراشمشکن عوارض طبیعیهٔ بشریه‌دن اولان یورغونلقلرینی غیرت دینیه نفس بنفس ازاله ایده‌یور ایدی . دشمن عسکرینك اقشام اوزری بازوی تاب توانلری قیرلمش وهر بریسی اردوکاهلرنده یورغنلقدن برر جنازه مثللو طپراق اوزرینه دوشمش ایکن مجاهدین میدانه کویا یکی کیره‌یور کبی نهری کچه‌رك قضای نا کهانی کبی دشمنك باشنه بلا اولمقده ایدیلر .

دین اوغورنده اولوم کندیلرینی کویا نوالهٔ لذیذه ایله

تهيئه ایدلمش برضیافتکاهه واولدیرملك ارزوسی تنشیط قلوب عموم ایده جك برعیدکاهه دعوت ایدیور ایدی . محاربه میدانی خیال ایدن او حرکات دهشت افزا ایچنده فرسلرك او جمعیت عظیمه لری آره لرنده او مجاهدین دین جسیم اوزمانلر درونـنده جولان ایدن صاعقه لردن بشـقه بر شـیئه بکزه ده میور ایدی . عددجه مقدارلرینه نسـبتله خارج دائرهٔ حساب اولان افراد بشر ایچنده او طائفهٔ جزئیه دن هم مذهب اولمیانلر احتراز ایتملری تصل ممکن اوله بیلور ایدیکه مسلمان اولمیانلرك هر بریسی مسلمینك هر فردینه بر دین ارسـلانی نظریله باقمغه باشـلادی . هانکی برمجاهد یالکز باشـنه خصومتله بر دشمن الاینه یوز چویرسه ییلدیرم کبی اوکنه کله نی اوروب کچمکده ایدی . مجموع عسکرك ید واحد کبی اتفاق وحرکتلری ایسه کورنلره وایشیدنلره پارمق دیشلدوب ملت اسلا . میه نك غلبه وعظمتلری نه درجه لره قدر توسـع وتزاید ایده جکنی شام وعراقده کی مقدمهٔ فتوحات بسالتکارانه . لرندن اسـتدلال ایتمیان قالمدی . ذکر اولندیغی اوزره عتیق نهرینی اوته طـرفه کچن جنود نصرتموعود اسلامك دشمنلره هجومنی یاتسو قرا کلغی تعقیب ایتدی .

حرب کسب اشتداد ایدییور ظلمت لیلده معرکه‌دن
ایشیدیلان صدا یالکز سلاح شاقیردیسی ایدی .

سعد حضرتلری یاری کیجه‌یه قدر دعا ایله مشغول
اولدی . نصف‌اللیلده شدت محاربه‌دن قیامتلر قوپمغه
باشلادی . عجم عسکری قوماندانلرینك هر بریسی کندی
فرقه‌لرینی غائب ایتمشدی .

دشمن عسکری ایچنده باش ایاق بللی دکلدی .
جمله‌سی ایچلرینه آرسلانلر کیرمش کبی جان هولیله
بر برلرینی چیکنه‌یوب اولدیرمکده ایدیلر . کیجه صباحه
وصباحدن قوشلغه قدر جنکك آرقه‌سی کسلمدی .

شو عربدۀ دهشت افزایی برشدتلی قاصرغه تعقیب
ایتمکله رستملك بولندیغی چادر باشنه یقلدی .

رستم بر دفعه‌ده حربك قورقنج ودهشتلی حالنه
باقدی . کندی کندینه بر آه چکه‌رك :

« اوت ؛ شمدی آکلادم اطراف غایت ظلام ایچنده »
« قسوت چوکدی . باران ظفر اسلام طرفنه یاغیور »
« بر وقتلر کمال امید ایله شو کره‌یی قبضۀ تسخیرمزه »
« آلمق خام خیالنه دشمش ایدك ، شو قوجه جهان »
« طار کلیور ایدی ؛ لکن شمدی دنیایه نسبتله پك »

« کوچك اولان چقورلره صیغه‌جغز . آه او مزین »
« جامه‌لر ! بوکون شو خاك مذلتده بزه کفن اوله - »
« جقدر . حزین حزین اوتن قوشجغزلرك صدالری »
« بایقوشلرك مهیج فغانلری ، دهشتمزی کیتدکجه »
« آرتدیریبور . لذت حیاتك کولنجلی چهره‌سنه‌قاندقده »
« ارتکابات جنایاته واسطه اولمش ایدك . مکر دنیا »
« برحالده طورمیور ایمش ، کرپی کبی طوغوردیغنی »
« ییورایمش . یتیش ! ای امید استقبال ! سن نوع »
« بشرك یتمزوتوکنمز برخزینهٔ تسلیسی سین . انسانلر »
« سنك عرض ابتسامکله لدائمق ایسته‌یورلر . اشته‌اوزریمه »
« طوغری برقرالتی کلیور موت صرصر کوزوکدی ! »
« آفتاب شوکتمز افول بولدی شکوفهٔ ، باغ جمالمز »
« قوت باد اجل ایله صولمغه باشلادی ، عمارتلریمز خراب »
« امللریمز نایابدر ، آه ! دیمك که بو عرصهٔ فلا کتده »
« تسلیم جان ایدییورم ؟! . بوحاله سبب نه ؟! وجو - »
« دمه بر رعشه عارض اولدی کوزلرم قرارییور »
« هانی بنم حملهٔ شیرانه‌م ، بیوك وقوتلی تصورلرم ؛ »
« آه بازیچهٔ فکرم تارمار اولدی . بازوی قدرتم ضعفه »
« منقلب اولدی ! الدانده‌م ! الدانده‌م ! از عسکر »

« بیوك اردولره غلبه ایدییورمش ! بیلهمدم . حسن »
« اخلاق عسکرك سلاح معنویسی ایمش . اغلاسون »
« کوزلرمکه دنیانك اك لطیف باغچهلرنده صاحب جمللری »
« تماشا ایدییوردی . شمدی قاره طپراقلر طولهجقدر »
« قوپسون پارچهلنسون بو اللر که سیف صارمهیوزلرجه »
« پهلوانلری یرلره سرردی . شمدی ظاهرده ضعیف »
« وحقیر کوردیکمز کوچك آدملره قارشو رعشهدار »
« اولدی . بك بیوك سوز سویلهمش ایدم . بنی ساخته »
« ستایشلر ایله الداتان میدان مبارزهیی صحنهٔ ملعبه قدر »
« اهمیتسز کوستهرن پهلوانلر نرهده ؟ هر بریسی خاك »
« فنایه سرلمش ، کردنداده انقیادینی ملك الموتك قبضهٔ »
« تسخیرینه ویرمش ، اناسز باباسز یتیملر کبی قالدم . »
« ای اقبالنه بل باغلانمیان دنیا !. بزی آغوش »
« نازنینه الدك هر درلو لذائذ حیاتیه ایله الداتدك نفیس »
« طعاملری ؛ باغ ارم باغچهلری ، پری مثالی کوزللری »
« نظرمزده بیوك کوستردك ! چوجقلر کبی یالاندیردك »
« شمدی مزین فراشلردن قبا دوشکلردن »
« قراکلق مزارهمی ترك ایدهجکسین ! اشته سنك »
« یلانجی ایشلرینه الدانیجی ابتساملرینه قانوبده »

« امید معنویدن لذت الیانلر کمالات بشردن بی خبر »
« اولدقلری حالده عاقبتلری طوپراقلره قارشمقدن »
« غیری برشیئه منجر اولمازده بوتنها لحدلر انزوا کاه »
« اولور . »

رستم بیهوش برحالده سویلنه‌رك چادردن چیقوب یوکلرك اراسنه صوقولدی . قعقاع رستمك سرینه طوغری کیتدی ایسه‌ده کندوسنی بولمدی .

معیتنه خطاباً :

« هایدی سزی کوره‌یم قورقمیکز : رسول اللهك »
« مکتوبنی پارچه‌لیانلری بزده بوکون پارچه‌لدق خبر »
« نبی ظهورایتدی . طاغلر طاشلر طیانه‌میان هجو- »
« ملریکز دشمنی زبون ایلدی . جسارتی دیللرده »
« داستان اولوب حصهٔ انسانیتدن بی بهره بولنان »
« واردوسننك جسامتنه چادرلرینك سوسلرینه کوه‌نن »
« رستم قارشوکزده طورییور . ایلرو کیدیکز ای »
« قوم عالی هم ! »

عسکر (الله اکبر) دیه تکبیر آله‌رق هپ بر آغزدن :

« بزم ایچون شهادت حیاتدن اولی‌در . دیدلر.

رسول اللهه آغلایه آغلایه قوشارز . بز قورقمه یز! چونکه
کذرکاهمزده شعلهٔ توحید پارله یور . جنتك قوقوسنی
طویيورز . پیغمبرك معنوی ابتساملری عرض چهرهٔ
علویت ایدییور . »

بو اثناده مجاهدیندن هلال بن علقمه آرقه طرفدن
کیده رك رستمك نهر عتیق کنارنده بر حموله لی قاطرك
یوکنی کولکه لك اتخاذ ایله اوکنده اوطوردیغنی کوردی .
یوکسك سس ایله !

« رستم ! اوچ کون اول انسانلره یاقشمیان عظمتله
آتوب طوتان سن دکلمیسین ؟ هانی کوچك عرب
اردوسنك اهمیتی یوق ایدی . » دیه رك قلینجله حموله نك
ایپلرینی کسدی . و یوکی رستمك اوزرینه دوشوردی .
رستم یوکك التندن چیقمغه چالیشیرکن هلالی کوروب
کوزی انسان شکلنده قارغیلی قلینجلی بر آرسلانه ایلشمه سیله
برابر تلاشندن کندوسنی نهره آتدی . هلال اایاغندن
چکوب باشنی قطع ایله قارغی اوزرینه طاقدقدن صکره
رستمك سریری اوزرینه چیقدی و « والآن انی قتلت
رستم) دیه سسی چیقه بیلدیکی قدر باغیردی . اردوی
اسلام خلقی بر آغزدن (الله اکبر) صدالریله شادمانق

اظهار وعجملر بردن بره بوزیلوب هپسی فریاد ایله فرار ایتمکه باشلادیلر .

حربده قاچامق ایچون عجملر عسکرینک برقسمی زنجیرلرله بربرینه باغلامشلردی . بونلر برلکده قاچارلر ایکن طاقمیله نهره دوشوب تلف اولدیلر . معرکه‌ده‌کی اموال واشیا مجاهدین دین طرفلرندن اغتنام اولنورکن (درفش کاویانی) دینلان مرصع بایراغی ضرار بن الخطاب حضرتلری آلمش ایدی . بر ملیوندن زیاده قیمتی اولدیغی حالده ضراره اوتوز بیك درهم ویریله‌رك النوب خمسی مال غنائم ایله مقام خلافته کوندرلمشیدی . اوکون محاربه ختام بولدیغندن (یوم الفتح) دیو مشتهر اولمشدر . شو محاربه‌ده دشمن عسکرندن یکرمی بیکه قریب آدم تلف اولمش وقعقاع ایله شرجیل عسکرله فراریلرك تعقیبلرینه مأمور اولدی . زهره بن حیوة ایسه آنلردن مقدم فراریلرك آرقه‌لری صره کیتمشدی . فراریلره یتشدکده جالینوسی منهزملری طوپلامغله مشغول کوردیکندن بر حمله‌ده اوروب اولدیردی . قعقاع ورفقاسیده یتشه‌رك اله کتوردکلرندن سلاحه طاورانانلرینی اعدام ومدافعه ایتمیانلرینی اسیر ایلدیلر .

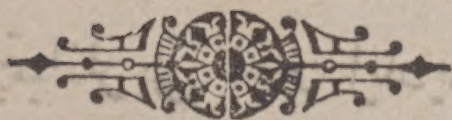
قادسیه وقعه‌سی بدایتنده فرس اردوسنك موجودی یوز یکرمی بیك نفر ایکن ختام محاربه‌ده چوغی تلف اولمش وعساکر مسلمین هاشم رفاقتیله شامدن کلانلر ایله برابر اوتوز سکز بیك نفردن عبارت اولدیغی حالده اون بیك قدر مجاهدین شربت شهادتی ایچمشدر .

کیفیت مظفریت سعد طرفندن علی التفصیل درگاه خلافته عرض اولنمغله دارالخلافة الجلیله‌ده برعید مسرت نمایان اولدی .

مظفریت مذکوره‌دن صکره فرسلرك کوزلری اهل اسلامدن بردرجه ییلدی‌که برمجاهد عجملردن بربلوکه راست کلسه تتره‌یوب سلاحلری اللرندن دوشرایدی .

کیفیت خلیفهٔ اکرم حضرتلرینه عرض اولندقدن صکره جواب صدورینه انتظاراً جنود موحدین قادسیه‌ده اقامت ایتدیلر . قادسیه وقعه‌سی هجرتك اون دردنجی سنه‌سنده‌در . مورخینك بعضیلری اون بشنده وبعضیلریده اون التیسنده اولدیغنی یازه‌یورلر ایسه‌ده برنجی روایت مرجحدر .

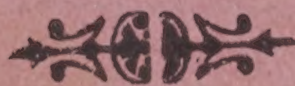
صوك

فیأتی ٥٠ پاره‌در

باشلیجه توزیع اولنان محللر

بایزیدده سیمکشخانه آلتنده توتونجی رفعت افندینك دکانیدر . وباب عالی جاده‌سنده ٧٣ نومرولی جهان کتبخانه‌سیله حکاکلر چارشوسنده کتابجی سلویلی احمد افندینك دکانی، بایزیدده تراموای مرکزنده ٣٤ نومرولی طاهر دده کتبخانه‌سیدر . وغزته موزعلرنده دخی بولنور .

مهرسز نسخه‌لر ساخته‌در